

ПРИКАЗКА ЗА ГОЛЕМИЯ ГЛАДНИК

Превод от руски: Дона Минчева, 1981

chitanka.info

Тъй ли е, или не е било тъй — не знам, но казват, че

*някога си кос живял,
той за всички грижа брал.*

Имало едно време мъж и жена. Те били от бедни по-бедни.

Родил им се син и го нарекли Злочестник. Ала не можели да го нахранят — такъв голям гладник бил той. И млякото на майката пресекнало от немотия и глад.

Какво да правят? Занесли го в града, та дано някой се съжал и го вземе.

Прибрали царят Злочестника, наредил го при себе си. Но той бил такъв гладник, че с нищо не можели да го нахранят. Когато поотраснал, цяла пещ хляб и един овен вече не му стигали. А когато станал момък, съвсем не можели да го наситят: на едно сядане изяждал няколко вола и изпивал няколко кани вино и пак като че ли хапка не е слагал в устата си.

Измъчили се хлебарите да пекат хляб за него и готовчите — да, готовят.

Дотегнало и на царя. Извикал той Злочестника гладник при себе си, дал му пари, плуг и чифт волове и го изпратил да си върви по живо по здраво.

Върнал се Злочестника в родната си къща, но какво ще яде там. Два дни дори не издържал.

Стегнал се той и отишъл пак при царя.

Не бил се нарадвал още царят, че се е отървал от гладника, и ето го него пак на прага.

Какво да прави? Помислил, помислил царят и решил — само с хитрост ще може да се отърве от него.

А Злочестника бил толкова силен, че никой не смеел да му излезе насреща!

Повикал го царят и му рекъл:

— В еди-коя си планина има гора. Донеси оттам дърва, но гледай да са повечко.

А тази гора била змейова — два стоглави змея я пазели. Там птичка не прехвръквала, ветрец не подухвал — всичко треперело от

страх пред змейовете.

Но Злочестника не искал и да знае.

— Дайте ми брадва — казал той, — ще отида.

Донесли му елмазена брадва. Ударил Злочестника с брадвата по стената и я направил на пух и прах. Донесли му друга — сто кила тежка; и нея строшил. Донесли му най-после двестакилограмова. Злочестника я метнал на рамо и тръгнал към змейовата гора.

Стигнал той в гората и почнал да сече дърва, буките и яворите хвърчали като трески.

Чули го двата змея, спуснали се към него — чак ревнали от яд.

А Злочестника дори не трепнал.

Дошли те, а той грабнал и двамата под мишница, занесъл ги при колата и ги впрегнал в нея като волове. Натоварил после насечените дърва и подкаран стоглавите змейове.

Така, с шум и тръсък, пристигнал той пред царския дворец.

Съобщили на царя:

— Излезте да видите колко дърва е докарал Злочестника.

Излязъл царят, погледнал и примрял от страх.

— Пусни ги, пусни ги да си вървят! — извикал той.

Разтоварил Злочестника дървата, разпрегнал двата змея, свалил им ярема и ги пуснал на свобода.

— Гледайте само да не чуя, че сте направили зло на някого! — извикал след тях Злочестника.

Минало се много време.

Повикал царят Злочестника и му казал:

— Трябва да донесеш жива вода.

А живата вода се пазела от два огромни бивола. Щом видели, че някой се приближава до водата, те се спускали от двете страни и смазвали нещастника.

Злочестника се съгласил:

— Добре, ще отида. Дайте ми само съд, в който да донеса живата вода.

Донесли му две стомни — по двадесет ведра едната, но той ги чукнал една в друга и ги стрил на прах.

— Какво, да не би да съм дете! — извикал той. — Мене ме е срам да нося тези стомнички, дайте ми други, по-големи!

Донесли му два огромни казана. Чукнал ги той един в друг и ги стрил на прах.

Домъкнали му два меха от биволска кожа, по хиляда ведра единият. Метнал ги Злочестника на рамо и тръгнал за жива вода.

Видели го двата бивола, спуснали се към него — още малко и ще го смажат. Хванал ги Злочестника за рогата и навел главите им към земята.

После изтръгнал цял явор и направил от него ярем за биволите. Извил две други дървета, завързal с тях напълнените с жива вода мехове и накарал биволите да ги влачат след себе си. Съобщили на царя:

— Злочестника се върна жив и здрав. Впргнал е биволите и с тях е докарал жива вода.

Погледнал царят биволите и едва не се пръснал от яд.

— Аз едва изхранвам този Злочестник, а сега и биволите ли да храня? Кажете му да ги пусне!

Свалил Злочестника ярема от биволите, ударил ги веднъж-дваж с тояга по слабините и ги пуснал.

— Вървете си и си живейте на воля.

А царят продължил да мисли къде да изпрати Злочестника и как да го погуби.

Имало на едно място нива. Тя била на Илия Гръмовержец. Нивата била голяма — сто дни работа имало на нея. Заградена била с ограда, а вътре — цялата засята с пшеница. Царят заповядал на Злочестника:

— Откарай моето стадо овце да попасе в нивата на Гръмовержец Илия.

Подкарал Злочестника овцете към нивата. Пуснал ги вътре, а сам легнал и заспал.

Погледнал Илия и що да види — плъзнали из нивата му овце и пасат ли, пасат житото. Пратил той градушка. Заудрял град, всички клони на буките окършил, избил цялото стадо. Само една овца се скрила под един храст и така се спасила.

А Злочестника гладник спи и хич не иска да знае.

Гърми, трещи Илия, не може да разбуди гладника. Разсырдил се той, слязъл на земята, нахвърлил се върху гладника и го притиснал към земята.

Чак тогава се събудил Злочестника, сграбчил Илия, тръшнал го на земята и седнал отгоре му.

— Пусни ме! — помолил се Илия.

Гладникът не го пуштал.

— Пусни ме! — повторил Илия.

— Ще те пусна, ако ме благословиш да не ям толкова — казал Злочестника гладник.

Благословил тогава Илия Злочестника да се насища с половин хляб, половин кило месо и половин кана вино. Злочестника пуснал Илия.

Сега вече той можел да иде при баща си и майка си — не се страхувал, че ще ги подяде.

Отишъл, поживял при тях, ала му станало скучно в къщи. Дощяло се на момъка да отиде да повоюва, силата си да изпита.

Речено-сторено. Тръгнал той. Вървял, що вървял, изминал това царство и навлязъл в друго.

Гледа — насреща му иде змей и носи цяла планина, като че ли топка държи в ръцете си.

Спрял се Злочестника и попитал:

— Къде си понесъл тази планина?

— Отивам да изпитам силата на Злочестника гладник, който живее у царя.

Грабнал Злочестника планината, засилил се и я прехвърлил през три планини.

— Е, брат ли искаш да ти стана, или слуга? — попитал той змея.

— Брат — отвърнал змеят.

Побротимили се те и тръгнали заедно.

Вървели, колкото вървели, гледат — друг змей носи планина, два пъти по-голяма от тази, която носел първият змей.

— Къде бързаш, приятелю, и защо мъкнеш тази планина, когато на мене и колчанът ми тежи? — казал Злочестника.

— Отивам да изпитам силата на Злочестника гладник, който живее у царя.

Грабнал Злочестника планината, засилил се и я запратил през две планини.

— Брат ли искаш да ти стана, или слуга? — попитал той змея.

— Брат — отговорил змеят.

Побранимили се те и тръгнали заедно.

Вървели, що вървели, гледат — още един змей носи планина, два пъти по-голяма от тази, която носел вторият змей. Злочестника го попитал:

— Стой, приятелю, защо мъкнеш такава тежест? Аз вървя с празни ръце и толкова съм уморен, че съм готов да си снема колчана.

— Искам да изпитам силата на Злочестника, който живее при царя. Казват, че бил много силен — отвърнал змеят.

— Няма защо да ходиш далеко — казал Злочестника, грабнал от него планината, засилил се и я хвърлил през една висока планина.

— Брат ли искаш да ти стана, или слуга? — попитал го той.

— Брат — отговорил змеят.

Побранимили се и четиримата тръгнали заедно.

Вървели, вървели, много ли, малко ли, но стигнали до владенията на Белия змей. Навлезли в гората. Нямали нито храна, нито огън. Тогава Злочестника казал:

— Идете и намерете отнякъде хляб и дърва.

А змейовете се боели, от страх просто треперели.

— Ако ще и да умрем от глад, но няма да отидем при Белия змей — заявили те.

— Добре, тогава ще отида сам — казал Злочестника и тръгнал.

Вървял, колкото вървял, гледа — в далечината дим. Запътил се той към дима. Стигнал до една къща, а насреща му — майката на Белия змей. Злочестника й казал:

— Майко, в името на всички майки и деца ти се моля, дай ми хляб и огън, гладен съм.

— Кой си ти? — попитала го майката на Белия змей. — Тук птичка не смее да прехвръкне, всички се страхуват от моя син. Как си се осмелил да дойдеш тук? Бягай по-скоро и се спасявай, докато не е дошъл змеят от лов, ще те изяде.

— Накъде ходи той на лов? — попитал я Злочестника. Посочила му бабичката накъде ходи на лов змеят и добавила:

— Ако успееш да преминеш реката, ще останеш жив, не успееш ли, няма да се спасиш от змея.

Тръгнал Злочестника право нататък, където ходел на лов Белия змей. Гледа — връща се от лов Белия змей на кон. На едното му рамо виси елен, а на другото — цял явор. Язди и мърмори нещо под носа си.

Скрил се Злочестника под моста и изведнъж, като се подал напред, извикал:

— Хей!

Конят се изплашил и сякаш замръзнал на място. Разсърдил се змеят. Подканил коня да върви, но конят не искал да пристъпи, боял се.

— Ах, ти, безделнико такъв! — креснал змеят. — От какво се плашиш? Аз и Злочестника, който живее при царя, мога да убия, без да ми мигне окото!

— Да видим как ще го убиеш. Аз съм Злочестника! — извикал тогаз Злочестника и изскочил изпод моста.

Счепкали се двамата. Поборили се малко, па като грабнал Злочестника змея, издигнал го, тръшнал го на земята и го убил. Вързал го тогава за коня и го откарал при бабичката.

— Е, погледни колко е силен твой змей! — рекъл ѝ той.

Взел Злочестника хляб и огън и се върнал при побратимите си. Те вече и не се надявали да го видят жив и здрав.

Запалили огън, стоплили се, похапнали и продължили понататък.

Вървели, вървели и стигнали до владенията на Червения змей.

Седнали да си починат. Пак били останали без хляб и без огън. Злочестника рекъл:

— Идете и намерете отнякъде хляб и огън!

Добре, ала змейовете не посмели да идат, страх ги било.

— Тук живее само Червения змей, а ние не смеем да отидем при него.

— Добре, тогава аз сам ще отида — рекъл Злочестника.

Тръгнал той и отишъл при майката на Червения змей.

— Майко, дай ми два хляба и огън — помолил се той.

— Как си дошъл тук? Жив човек не смеет да припари, всички се страхуват от моя син — казала бабичката. — Бягай, докато не се е върнал, и знай, че ако успееш да преминеш реката, може да се спасиш, но завари ли те отсам реката, ще те погуби.

Дала му тя хляб и огън и го изпратила.

Не минал моста Злочестника, а останал да чака Червения змей на отсамната страна.

След малко се задал змеят. На рамото си носел цял явор, а на задницата на коня — убит елен.

Видял Червения змей Злочестника и се развикал:

— Кой си ти? Тук птица не смее да лети по небето и мравка да пълзи по земята — всички се боят от мене, а ти как си посмял да дойдеш?

Скочил той от коня. Вчепкали се двамата. Борили се дълго, но Злочестника все пак надвил змея, тръшнал го на земята и го убил. После го метнал на коня и го откарал при бабичката.

— Я виж дали никой не може да победи твоя син! — рекъл ѝ той.

Отрязал Злочестника от елена месо за кебап и отишъл при другарите си.

Повеселили се те него ден и през нощта, а на сутринта станали тръгнали по-нататък.

Стигнали така до едно място и какво да видят — пред тях се издига черна планина, на планината — черна гора, а в гората летят черни птици.

Спреди да си починат и Злочестника пак казал:

— Идете да намерите хляб и огън!

А змейовете едва дишали от страх.

— Виждаш ли тази черна планина? — рекли те. — Там живее Черния змей. Няма в света по-силен от него. Нахълтахме веднъж ние в гората, но едва се спасихме. По-добре да бягаме по-далече от това проклето място.

— Не, побратими, не обичам да отстъпвам. Ако не искате, аз сам ще отида.

— Не ходи — молели го побратимите му.

Ала Злочестника не искал и да чуе и тръгнал.

Стигнал той до жилището на Черния змей и видял майка му.

— Майко, в името на всички майки и деца, дай ми два хляба и огън.

— Кой си ти? — казала майката на Черния змей. — Нямам нито хляб, нито огън. Върви си, отдето си дошъл, защото син ми ще си дойде и ще те изяде.

— От коя страна ще дойде? — попитал я Злочестника.

Майката му показвала.

Влязъл Злочестника в къщи, взел хляб и огън и тръгнал към оная страна, отдето щял да си дойде Черния змей.

Стигнал той до реката и се скрил край моста.

Задал се Черния змей. На коня му елен, а на рамото му — явор. Върви и си тананика.

Стигнал той до моста, а Злочестника си подал главата и извикал:
— Хей!

Конят се стъпил, запънал се, не иска да мръдне повече.

— Ах, ти, безделнико! — креснал змеят. — От що се плашиш?
Дори Злочестника, който живее у царя, жив няма да се отърве от мене,
ако ми падне. От що се боиш?

— Ще видим дали няма да се отърве! — извикал Злочестника и
изскочил пред него.

Счепкали се двамата и дълго се борили. Изморил се дори и
Злочестника. Не било лесно наистина да се победи Черния змей.
Събрали той всички сили, тръшнал змея на земята и го убил.

Отрязал след това Злочестника месо за кебап от елена и отишъл
при побратимите си.

Зачудили се змейовете, като видели, че Злочестника се връща
жив и здрав при тях. Зарадвали се и чак не вярвали на очите си.

— Как така оцеля? — питали го те. — Как го надви?

Змейовете не можели да повярват, че Злочестника е надвил
Черния змей.

— Ей тъй, надвих го — отвърнал им той.

Хапнали си хубавичко и четиридесета и си починали. На другия
ден змейовете казали на Злочестника:

— Край няма този път. Не искаме да вървим по-нататък. Ти
продължи, ако искаш, а ние ще останем.

— Добре — отвърнал Злочестника, — ще продължа сам.

Погрижил се той за змейовете: единия оженил за жената на
Белия змей, другия — за жената на Червения, а третия — за жената на
Черния змей. Изженил ги всички, подредил ги и се пригответил за път.

— Не ме забравяйте — казал Злочестника на прощаване. — Ето,
ще закача тук меча си, а вие гледайте — закапе ли от него кръв, знайте,
че съм в опасност, и ми се притечете на помощ.

Казал това и потеглил на път.

Вървял той, колкото вървял, стигнал до един град. Забелязал, че в
града е никак тихо. Нямало нито един мъж, а само деца. Отбил се
Злочестника при една бабичка.

— Защо си дошъл тук, синко? — запитала го тя.

Злочестника ѝ разказал всичко за себе си. Добрата бабичка го приела и започнала да се грижи за него като за роден син.

Видял Злочестника, че бабичката взела да замазва всички пролуки в своята къщурка и така ги замазвала, че слънчев лъч, да не може да проникне в нея.

Учудил се Злочестника, замислил се: „Защо прави тя това?“ — и я попитал:

— Кажи ми, майко, защо във вашия град няма възрастни мъже, а само деца?

— Не зная, синко — отвърната бабичката, — кой знае защо, не живеят, всички умират.

Не искала да му открие истината, криела я, за да го запази. Разбрали Злочестника и не я оставял на мира: Кажи, та кажи, защо нямате мъже? Не се стърпяла бабичката и му разказала:

— Тук, в морето, живее Човека желязо. Той държи в кулата си пленница — такава хубавица, че щом се покаже навън, грейва като слънце и осветява всичко наоколо. Ето защо замазах аз всички пролуки. Млад си ти още, ако я видиш, ще загинеш. Нашият цар иска тази красавица и отдавна воюва с Човека желязо, но не може да го надвие — само изтреби народа. Всички мъже изби Човека желязо, останаха само децата. И никой не може да го надвие, щом като всички загиват.

— Какъв юнак ще съм аз, ако не му отнема тази красавица! — извикал Злочестника.

Пренощувал той тая нощ у бабичката, а на сутринта станал и отишъл край морето.

Не след дълго хубавицата излязла от своята кула и осветила всичко наоколо. Злочестника се приближил до кулата. Човека желязо в това време бил на небето, молел се.

Качил се Злочестника на кулата, а хубавицата му рекла:

— Кой си ти, смели юначе? Ако Човека желязо те види, няма живот за тебе!

Гледа тя — върви той из стаята, а по стъпките му рози цъфтят. Харесала го хубавицата, но се страхувала, че Човека желязо ще погуби и двамата.

Но добрата бабичка била научила момъка да помоли хубавицата да узнае от Човека желязо къде се крие силата му и какво може да го

убие.

— Кажи ми, къде се крие силата му и как да го убия? — попитал Злочестника.

— Не зная — отвърнала хубавицата, — на никого не е казал.

— Опитай се да научиш — помолил я момъкът.

— Добре — съгласила се хубавицата, — ти се скрий, а аз сама ще измисля какво да правя.

Върнал се по пладне Човека желязо, а хубавицата се спуснala към него, почнала да го милва и прегръща и да го пита:

— Кажи ми, скъпи мой, колко врагове имаме? Страхувам се за тебе, животът ти е вечно в опасност. Кажи ми какво те заплашва, за да мога и аз по-добре да те пазя.

Човека желязо й казал:

— Не бой се, мене могат да ме убият само с моя брадва, и то с удар под мишницата. Инак вечно ще живея и няма да умра.

Отишъл пак Човека желязо на небето да се моли. Дала хубавицата две брадви на Злочестника, приготвил се той и зачакал.

След малко Човека желязо се върнал. Вчепкали се двамата и почнали да се борят. Дълго се борили, пот като река течала от двамата. Все пак Злочестника успял да удари Човека желязо с брадвата под мишницата. Счупила се брадвата — не могла да разсече Човека желязо. Грабнал тогава Злочестника втората брадва, замахнал с всичка сила и убил Човека желязо.

Влязъл Злочестника в кулата и заживял с хубавицата безгрижно. Не излизали никъде, не я оставял никога сама.

Научил царят на града, че Човека желязо е убит и че друг е взел хубавицата. Съbral той всичките си придворни воини и им заповядал:

— На всяка цена ми доведете хубавицата!

— Няма да можем да надвием Злочестника, който уби Човека желязо — отвърнали му те. — Ще го победим може би с хитрост, но не и със сила.

Дошла при царя една бабичка и му казала:

— Царю честити, заповядай да ме вържат за една дъска и да ме хвърлят в морето, аз ще доведа хубавицата!

Зарадвал се царят. Завързали бабичката за една дъска и я пуснали в — морето.

Заплавала тя към кулата и почнала да вика:

— Помощ, помощ, потъвам, спасете ме!

Погледнал Злочестника от кулата, видял, че в морето се дави бабичка, и казал на жена си:

— Ще отида да извадя горката бабичка.

— Недей, остави я — помолила се жена му, — страхувам се да не ни напакости.

— Какво може да ни напакости една нещастна бабичка — отговорил Злочестника, — ще отида да я извадя.

— Внимавай, зло ще ни сполети, да не ме обвиняваш после — повторила жена му.

Не я послушал Злочестника, измъкнал от морето бабичката и я довел в кулата.

Почнала бабичката да им прислужва, чудела се как да им угоди.

Веднъж тя приготвила приспивателно и го сипала във виното. Сложила на мъжа и жената да обядват. На себе си наливала чисто вино, а на младоженците — с приспивателно. Заспали и двамата като мъртви.

А тази бабичка била магьосница. Тя знаела, че на темето на Злочестника растат три кози косъма и че той ще умре само ако някой ги изскубне.

Приближила се полекичка до момъка, намерила тези три косъма, отскубнала ги, загънала ги в едно червено парцалче и ги хвърлила в морето.

Умрял Злочестника, а бабата го завързала мъртъв и го закачила с главата надолу в една празна бъчва. После взела на ръце спящата хубавица, сложила я в една лодка и я откарала при царя.

Събудила се хубавицата в двореца и какво да види — няма го нейния мъж, а наоколо ѝ все чужди хора. Заплакала тя, заридала, не искала никого да погледне. Седяла сама в тъмната стая, никому дума не продумвала, бял свят не виждала.

Как ли не я придумвал царят, с какви ли подаръци не я обсипвал, но все напразно — с нищо не можел да трогне сърцето ѝ.

А в това време от меча, който Злочестника оставил на побратимите си, закапало кръв.

— Беда е сполетяла брат ни — казали змейовете и веднага се стегнали за път.

Тръгнали те по следите на брат си, по розите, които цъфтели по стъпките му, и стигнали до кулата. Влезли вътре и що да видят — техният брат виси с главата надолу в една бъчва. Свалили го, заплакали от мъка, почнали да се удрят с юмруци по главата и по гърдите, но какво можели да помогнат сълзите?

— Трябва да намерим трите косьма — решили змейовете. Единият от тях казал:

— Аз ще търся на сушата.

Вторият казал:

— Аз ще търся на небето.

Третият добавил:

— Аз ще се спусна на морското дъно.

Търсили по земята, всички зверове им помагали, но никъде не намерили космите.

Търсили ги по небето, всички птици им помагали, но и там ги нямало. А третият змей се спуснал на морското дъно, отишъл при морския цар и му казал:

— Разузнай, не е ли погълнал някой в царството ти три кози косьма?

Свикал морският цар всички риби. Доплували безброй риби — малки и големи.

— Не е ли погълнала някоя от вас три кози косьма? — попитал ги царят.

Не никоя не била виждала трите косьма.

— Всички ли сте тук? — попитал пак царят.

— Всички сме тук, царю честити — отговорили рибите, — само една стара риба остана на дъното. Тя от старост вече не може да плува.

Отишъл царят при тая риба и я попитал:

— Не си ли видяла три кози косьма?

Старата риба разказала:

— Да, господарю, преди малко водата ги донесе при мене. Загънати бяха в едно червено парцалче и аз ги погълнах. Само че, моля ти се, не ме убивай. Нека в стомаха ми влязат малки рибки, те ще ги изнесат.

Пратили малки рибки и те изнесли трите косьма.

Взел ги змеят, благодарил на царя и бързо се върнал при Злочестника.

Събрали се тримата побратими и сложили космите на мястото им върху темето на Злочестника. Зараснали космите, а момъкът скочил и почнал да търка очи.

— Ох, колко дълго съм спал! — казал той.

— Дълго още щеше да спиш, ако не бяхме дошли навреме — отговорили побратимите му.

Тръгнали и четиримата към царския дворец за хубавицата. Сринали целия дворец, убили царя, взели хубавицата и си заминали.

Вдигнал Злочестника голяма сватба, венчал се за хубавицата и двамата преживели заедно и щастливо дълги години.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.